

מספר הקורס: 4040280

שם הקורס בעברית: סובלנות דתית וכפייה דתית במסורת האסלאם

שם הקורס באנגלית: Religious Tolerance and Religious Coercion in the Islamic Tradition

שנה"ל: תשפ"ב

שם המרצה: פרופ' יוחנן פרידמן

שם תכנית הלימודים: התכנית ללימודי המזרח התיכון והאסלאם

סיווג הקורס: סמינר

משך והיקף הקורס: סמסטר ב', 2 ש"ס

נקודות זכות אקדמיות: 2

דרישות קדם: מבוא לאסלאם; ערבית אינטנסיבית א+ב; סוגות אסלאמיות קלאסיות I

מועד שעות הקבלה: בתיאום מראש.

פרטי קשר של המרצה: 026423150, 0545254565 yohananf@shalem.ac.il

תיאור הקורס

הקורס יציג את הנושאים המרכזיים הנוגעים ליחס האסלאם לדתות האחרות ולמאמיניהן. מרבית הקורס תוקדש לקריאת טקסטים קצרים הנוגעים לנושא מן הקוראן, החדית' וספרי ההלכה.

מטרות הקורס

מטרת הקורס להביא לפני התלמידים טקסטים מרכזיים הנוגעים לנושא הקורס, ולשפר את יכולתם להתמודד עם טקסטים ערביים קלסיים. במקרים רבים יוכלו התלמידים לראות כיצד מטפלת המסורת המוסלמית בנושאים שעליהם הם שמעו באופן כללי בשיעורים אחרים.

חובות הקורס והרכב הציון בקורס:

חוץ מן ההכנה השבועית של הטקסטים, התלמידים יידרשו להגיש עבודת סיום. העבודה תכלול תרגום של קטע קלסי בהיקף של כשני עמודים, ניקוד של חלקים קטנים ממנו וכתובת חיבור על נושא הקטע. כל תלמיד יקבל קטע שונה. כל תלמיד יקבל הדרכה שתתאים לנושא עבודתו.

• מוכנות לשיעורים – 15%

• עבודת סיום - 50%

על הסטודנטים יהיה לתרגם משפה הערבית קטע באורך של עמוד וחצי עד שני עמודים.

• מבחן סיום - 35%

המבחן יתבסס על הטקסט שהסטודנטים ילמדו ובמהלך הסמסטר.

- ציון עובר בקורס: 60
- יש להכין את קריאת החובה לקראת כל שיעור.

פירוט השיעורים, הנושאים הנלמדים בכל שיעור וקריאת החובה והקריאה המומלצת בכל שיעור:

שיעור מס' 1: הרצאת פתיחה

שיעור מס' 2: אסלאם ודתות אחרות – דיון מקדים

קריאת חובה:

Bernard Lewis, *The Jews of Islam*, Princeton: Princeton University Press 1984, pp. 3-66.

נוסח עברי: ברנרד לואיס, היהודים בעולם האסלאם. ירושלים: מרכז שזר לתולדות ישראל 1996, עמ' 11-63.

שיעור מס' 3:

קריאת חובה:

פסוקי קוראן רלבנטיים מתקופת מכה: 109, 15:85, 10:99-100. קטעי פרשנות קלסית לפסוקים אלה.

ניתן להיעזר להבנת הפסוקים האלה בספר:

Yohanan Friedmann, *Tolerance and coercion in Islam. Interfaith relations in the Muslim tradition*. Cambridge: Cambridge University Press 2003, pp. 88-93.

שיעור מס' 4:

קריאת חובה:

פסוקי קוראן רלבנטיים מתקופת מדינה: 2:256, 9:5, 9:29.

קטעי פרשנות לפסוקים אלה.

קריאה מומלצת:

Rudi Paret, "Sure 2:256: *Lā ikrāha fī d-dīni*. Toleranz oder Resignation?" *Der Islam* 45(1969), pp. 299-300.

הערה: המאמר בגרמנית – תוכנו יימסר לתלמידים על ידי המרצה.

שיעור מס' 5: האסלאם ודתות אחרות בחצי האי הערבי.

קריאת חובה:

בח'ארי, צחית, כתאב אל-ג'זיה 6 (כרך ב', עמ' 294-295). מאלכ אבן אנס, אל-מווטא, כרך ב', עמ' 892-893.

קריאה מומלצת:

B.Z. Kedar, "Expulsion as an issue in world history", *Journal of World History*, 7(1996), pp. 165-180.

שיעור מס' 6: היחס לדתות איראן

קריאת חובה:

קוראן 22:17

אל-צנעאני, עבד אל-רזאק, אל-מצנפ, בירות 1972, כרך 6, עמ' 68-69.

שיעור מס' 7: היחס לדתות הודו

קריאת חובה:

אל-בלאד'רי, פתוח אל-בלדאן, ליידין 1866, עמ' 439.

אבו יוסף, אל-רד עלא סיר אל-אוזאעי, חידראבאד, 1357 להג'רה, עמ' 131.

שיעור מס' 8: רדיפת המוסלמים במכה לפני ההג'רה.

קריאת חובה:

אבן אל-את'יר, אסד אל-ע'אבה פי מערפת אל-צחאבה, ל.מ. : אלמכתנה אל-אסלאמיה ל.ת., כרך 4, עמ' 43-47 (חלקים מן הטקסט)

שיעור מס' 9: שאלת הסובלנות הדתית והכפייה הדתית

קריאת חובה:

קוראן 109, 256:2

טברי, תפסיר, כרך 3, עמ' 14-15.

זמח'שרי, אל-כשאפ ען חקא'ק אל-תנזיל, אל-ריא'י: מכתבת אל-עביכאן 1998, כרך 6, עמ' 448-449.

שיעור מס' 10: נטישת האסלאם א'

קריאת חובה:

קוראן 2:217, 5:54, 16:105-106

קטעי פרשנות לפסוקים אלה.

שיעור מס' 11: נטישת האסלאם ב'

קריאת חובה:

אל-צנעאני, אל-מצנפ, כרך 10, עמ' 164-167 (חלקים מן הטקסט)

אל-מאורדי, אל-אחכאם אל-סלטאניה, קהיר 1994, כרך א', עמ' 153-159 (חלקים מן הטקסט)

שיעור מס' 12: נישואים מעורבים

קריאת חובה:

קוראן 2:221, 60:10, 5:5.

שיעור מס' 13: נישואים מעורבים (המשך) ודיון מסכם

קטעי פרשנות לפסוקים של השיעור הקודם